

KPC Groep

**Woonwagengewoners, Roma en Sinti
: achtergrondinformatie voor het voortgezet onderwijs**

Literatuuroverzicht

Samengesteld door: Diny Albers

juni 2011

Onderwijs : achtergrondinformatie

Achtergrondinformatie : algemeen

Lesmateriaal

Artikelen

Jeugdboeken / romans

Onderwijs : achtergrondinformatie

A/ls niet kan wat moet, moet wat kan : handreiking ter bestrijding van het schoolverzuim onder woonwagen- en zigeuner kinderen / Y. van der Ree, A. van den Hurk, R. Timmermans . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2001 . - 77 p.

Met bijl.

ISBN 906755135X

Verzuim komt onder de groep woonwagen- en zigeuner kinderen regelmatig voor. Verzuim onder meer als gevolg van reizen en trekken van de ouders, verzuim door het ontbreken van een onderwijsstrategie - en daarmee van status van het onderwijs - en verzuim omdat er geen geschikte onderwijsplek gevonden kan worden voor de niet altijd gemakkelijke kinderen.

Deze handreiking belicht de verschillende manieren waarop geneemden met het verzuimprobleem kunnen omgaan. Er worden tips gegeven, suggesties gedaan en perspectieven geschetst. Uiteindelijk doel van de handreiking is uitvaard een bijdrage te leveren aan de verbetering van de onderwijskansen en de onderwijspositie van woonwagen- en zigeuner kinderen.

De drempel over : handreiking voor de begeleiding van woonwagen- en zigeuner kinderen in het voortgezet onderwijs / onder red. van M. Slegers... [et al.] . - 's-Hertogenbosch : Vereniging de Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC), 1989 . - 107 p. : ill.

Met lit.opg., bijln.

In dit boek wordt allereerst algemene informatie geboden over de projecten voor voortgezet onderwijs aan woonwagen- en zigeuner kinderen (projecten VO/WWZ). Daarna wordt algemene achtergrondinformatie gegeven over de (sub)cultuur van de doelgroepen. Voor de verdere indeling is gedacht vanuit het proces dat start als een school zich bezint op de komst van een aantal leerlingen uit de doelgroep (hoofdstuk 3). In de orientatiefase denkt men bijvoorbeeld na over de mogelijke opvangmodellen (hoofdstuk 4). De volgende stap is planning en voorbereiding. In het vijfde hoofdstuk komen tal van praktische zaken naar voren die in deze fase van belang kunnen zijn. Vervolgens gaat het om de uitvoering. Hier worden suggesties gegeven over een eerste opvang en het opbouwen van een goed contact met de ouders. Tenslotte wordt aandacht besteed aan de nazorg (hoofdstuk 7). Het gaat dan veelal om het tot stand brengen van een "naadloze" aansluiting tussen school en werk.

Poort . - 's-Hertogenbosch : Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn, 2000 . - 176. p
Met bijl.

ISBN 90-72932-15-3

Er worden een aantal Noord-Brabantse projecten beschreven gericht op het tegengaan van voortijdig schoolverlaten.

In deze uitgave worden de ervaringen van deze projecten als inspiratiebron voor het werkveld beschikbaar gesteld. Daarbij gaat het niet alleen om de successtories, maar ook om de valkuilen, voetangels en klemmen die in de praktijk worden ervaren.

Expertmeeting verzuim onder woonwagen- en zigeunerkinderen 19 mei 2000, Utrecht / J. van der Ree . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2000 . - 8 p.

A history of the Romani people / H. Kyuchukov, I. Hancock . - Honesdale : Boyds Mills press, 2005 . - 32 p. afbn.

1-56397-962-4

Fotoboek over het leven van Roma aan de hand van thema's als huwelijk, geboorte, werk etc.

De huidige positie van woonwagen- en zigeunerleerlingen in het onderwijs in Nederland / I. Straten . - Arnhem : HAN, 2006 . - 24 p. bijl.

Met lit. opg. . - Onderzoeksverslag eindopdracht deelstudie tweedegraads opleiding Nederlands

Onderzoeksverslag waar o.a. wordt ingegaan op de taal van woonwagen- en zigeunerleerlingen en de impact daarvan op het schoolse leren.

Integratie van woonwagenkinderen in het voortgezet onderwijs : een onderzoek naar de doorstroming van woonwagenleerlingen van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs in de zogenaamde 'witte-vlek-gebieden'. / J. Janssen, A. Slagter . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 1992 . - 63 p.

Tevens eindschrijft ter verkrijging van de MO-B-akte pedagogiek van de Stichtse Opleidingen Middelbare Akten (SOMA) te Utrecht.

Onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen : taken voor begeleiding, opleiding en nascholing / H. Hutjens, H. Wilmink, M. Heidweiler . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 1989 . - 148 p. ; foto's, schema's

Met lit. opg.

ISBN 9067550299

In dit boek wordt in deel 1 achtergrondinformatie gegeven over woonwagenbewoners en zigeuners : wat is hun geschiedenis, hoe heeft het beleid hun positie telkens weer ingrijpend beïnvloed en welke ontwikkeling heeft het onderwijs voor woonwagen- en zigeunerkinderen doorgemaakt. Deel 2 geeft vervolgens een overzicht van het weinige onderwijskundige onderzoek naar deze groep en beschrijft de ontwikkelingen met betrekking tot de doorstroming van deze leerlingen naar het voortgezet onderwijs. Ook komen de taken voor de

schoolbegeleidingsdiensten en de opleidingen aan bod. Tenslotte wordt apart aandacht besteed aan de buitenlandse zigeuners.

Onderwijsdeelname van woonwagen- en zigeunerkinderen in de twintigste eeuw : een trendstudie / R. Timmermans, A. van den Hurk . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2002 . - 114 p.

Met lit. opg.

Deze trendstudie is een analyse van de monitoring gegevens die in de afgelopen twee decennia zijn verzameld met betrekking tot de onderwijspositie van woonwagen- en zigeunerkinderen.

Besproken in:

Woonwagenleerlingen scoren veel hoger en krijgen beter onderwijs
In: Het Wiel, jrg. 15 (2003) nr. 3, p. 4-5

Onderwijsopbouwwerk met woonwagenbewoners / S. van Breugel . - Tilburg : Werkplaats Woonwagenwerk, 1989 . - 56 p. - (Onderwijscahier ; 1)
ISBN 90-9002748-3

Algemene informatie over onderwijsopbouwwerk en informatie over onderwijsstimulering voor zigeuners en zigeunerkinderen.

Onderwijssituatie van woonwagen- en zigeunerleerlingen ; Regio's West-Overijssel, Haaglanden, Zuid-Oost Brabant en Zuid-Limburg . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 1997 . - 30 p.

Met bijl.

Overzicht van voorzieningen in Nederland voor het onderwijs aan woonwagen- en zigeunerleerlingen / A. van den Hurk . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 1993 . - 19 p.

OWWZ in beeld / samenst. F. Weeber . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2006 . - 43 p.

Brochure waarin aan de hand van een kort historisch overzicht en zes beschrijvingen van OWWZ-projecten het belang van specifieke aandacht voor onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen wordt beschreven.

The roads of the Roma : a PEN anthology of Gypsy writers / ed. by I. Hancock e.a. . - Hertfordshire : Hertfordshire Press, 2004 . - 159 p.
0-900458-90-9

Bloemlezing met gedichten en teksten van Romani schrijvers. Daarnaast is er een tijdbalk met alle belangrijke gebeurtenissen uit de Roma-geschiedenis van het jaar 997 tot 1998

Schoolloopbaangegevens WWZ-leerlingen: totaalrapport 2005-2006 / M. Kalee, R. Timmermans . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2007 . - 53 p. : tabn.

Met bijl.

Na ruim 20 jaar is dit laatste rapport. Er wordt verslag gedaan van de schoolloopbaangegevens van woonwagen- en zigeunerkinderen in Nederland over het schooljaar 2005-2006. De gegevens zijn verzameld in het kader van de evaluatie van de projecten Onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen. De projecten zijn verspreid over het hele land en richten zich op het bevorderen van een optimale deelname van woonwagen- en zigeunerkinderen aan het onderwijs. Daarnaast worden ook schoolloopbaangegevens verzameld over gebieden waar geen projecten (meer) worden uitgevoerd. In dit rapport zijn de gegevens verwerkt van in totaal 9 projectgebieden.

Sinti en Roma themadag over onderwijs en aanverwante thema's : een verslag / P. Jorna . - Utrecht : Forum, 2002 . - 47 p.

Tussen school en wagen : onderwijs aan Voyageurs, Manoesjen en Roms / Vlaams Centrum Woonwagenwerk . - Leuven : Vlaams Centrum Woonwagenwerk, 1997 . - 139 p.

Met bijl.

De onderwijsproblematiek van woonwagenbewoners en zigeuners in Vlaanderen moet gezien worden tegen de achtergrond van hun totale leefwijze. Daarom in dit boek ook een hoofdstuk over de groepen die in Vlaanderen leven, hun aantal, hun eigenheid, hun opvoeding en hun taal.

In bijlage 3 Onderwijsmateriaal (Zorgverbreding, Taal, ICO)

Voortgezet onderwijs woonwagen- en zigeunerjongeren in Nederland / G. Peterink . - 's-Hertogenbosch : Vereniging de Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra, 1989 . - 13 p.

We are the Romani people : Ame sam e Rromane dzene / I. Hancock . - Hertfordshire : University of Hertfordshire Press, 2005 . - 180 p., afbn. - (Collection Interface)

Met lit. opg.

1-902806-19-0

Hanboek met vragen bedoeld voor ieder die werkt met Romani in of uit Centraal en Oost-Europa. Aandacht voor achtergrond, politiek, cultuur, taal en de keuken. Bevat ook lijst met bekende en minder bekende personen van Romani afkomst.

Wonen in een wagen en leren op school : handreiking voor gemeentelijke aandachtsfunctionarissen / eindred. A. van den Hurk ...[et al.] . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 1997 . - 59 p. : ill.

Deze publicatie bevat aanwijzingen voor lokale overheden en instanties die vanaf 1 augustus 1998 de verantwoordelijkheid dragen voor het onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen. De ervaringen opgedaan in de projecten voor onderwijs aan woonwagen- en zigeunerleerlingen (OWWZ-projecten) vormden de leidraad bij de samenstelling ervan. Deze OWWZ-projecten werden landelijk ondersteund door KPC Onderwijs Innovatie Centrum. De volgende onderwerpen komen

aan bod: een profielschets van de doelgroep, de voorgeschiedenis, het gemeentelijk beleid, de voorschoolse opvang, het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wonen in een wagen & leren op school : symposiumbundel / samengest. door KPC Onderwijs Innovatie Centrum . - 's-Hertogenbosch : KPC Onderwijs Innovatie Centrum, 1997 . - 44 p.

Symposium gehouden op 30 oktober 1997. - Bevat: losse sheets , congresmap

Woonwagen- en zigeunerkinderen in het voortgezet onderwijs : een onderzoek naar factoren, die institutionalisering van de onderwijsdeelname beïnvloeden / S.

Peterink . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC),

Werkeenheden evaluatie, 1989 . - V, 103 p. : tabn.

Met bijln., lit. opg.. - Doctoraalscriptie Nijmegen

Woonwagenkinderen en voortgezet onderwijs ; deelnota 1: probleemstelling / R. Timmermans, G. Peterink . - 's-Hertogenbosch : Vereniging de Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC), 1985 . - 22 p. : tabn.

In de eerste deelnota wordt de problematiek van de geringe deelname van woonwagenkinderen aan het voortgezet onderwijs gerelateerd aan historische en sociaal-maatschappelijke factoren zoals woon-leefsituatie, houding ten aanzien van onderwijs, discrepantie woonwagencultuur en schoolcultuur.

Woonwagenkinderen op weg naar de school : een terreinverkenning van de onderwijsproblematiek van woonwagenbewoners en zigeuners ; een handreiking bij de begeleiding van woonwagenkinderen / K. Van Ryckeghem, A. Wauters . - Brussel : Efecot; Berchem : Vlaams Overleg Woonwagenwerk; Brussel : NSKO, 1993 . - 42 p. : ill.

Brochure over de onderwijsproblematiek van woonwagenbewoners en zigeuners, met ook algemene informatie. Deel 1 bevat informatie over 'Woonwagenbewoners en zigeuners' (wonen, reizen, wereldbeeld, kostwinning, godsdienst/waardenbeleving), Deel 2 bevat informatie over 'Woonwagenkinderen' (o.a. opvoeden, psycho-sociale achtergronden), Deel 3 gaat over 'Woonwagenkinderen in de klas'

Achtergrondinformatie : algemeen

40 jaar 1946 -1986 : Landelijk Woonwagenwerk / Charles Jeurgens . - Tilburg : Uitgeverij H. Gianotten b.v. . - 129 p.

Met lit. opg

Een andere kijk : nieuwe uitgangspunten voor een interactief woonwagenbeleid / S. Khonraad, J. Overbekking . - Utrecht : Forum, 2002 . - 59 p.

90-5714-117-5

Analyse van de huidige situatie van woonwagenbewoners en een verklaring voor het feit waarom het beleid tot nu toe weinig effect heeft gesorteerd. De auteurs zijn van mening dat de centrale overheid opnieuw een regiefunctie moet claimen en pleiten voor een interactief woonwagenbeleid. Een beleid waarin zowel de overheid als de woonwagenbewoners hun verantwoordelijkheid dragen en waarin sprake is van een gedifferentieerde, vraaggerichte aanpak.

Begraaf me rechtop : omzwervingen van de Roma in Europa / Isabel Fonseca. – Amsterdam : De Bezige bij, 2009 – 422 p.
ISBN 9023435842

Roma, zo noemen de zigeuners zichzelf. *Begraaf me rechtop* vertelt hun verhaal vanaf de exodus uit India tot heden.

Fonseca reisde door Albanië, Roemenië, Bulgarije en Duitsland en tekende hun verhalen op. Deze uitermate pijnlijke rapportage is de eerste geschreven geschiedenis van een goeddeels ongeletterd volk. Fonseca geeft de Roma een stem.

Bevrijd van een stigma : de maatschappelijke effecten van de opheffing van een regionaal woonwagencentrum in Deventer voor zijn bewoners en voor de samenleving / F. Alsemgeest, G. Venneman . - Raalte : Stichting De Kleine Woonwagenlocatie, 2005 . - 32 p., tabn., bijl.

Onderzoek naar de effecten op de maatschappelijke participatie van (ex-)woonwagenbewoners 25 jaar na de decentralisatie van het regionale woonwagencentrum. Het onderzoek is gericht op de thema's wonen, werken, onderwijs en deelname aan het maatschappelijk verkeer. De conclusie is dat de ontwikkelingskansen van de voormalige bewoners enorm zijn verbeterd. Deelname aan vervolgonderwijs is sterk toegenomen, aantal bewoners met een uitkering drastisch gedaald en de actieve deelname aan het maatschappelijk verkeer is toegenomen.

Blauwe haren, zwarte ogen : de Romacultuur van binnenuit / Felicita Vos. – Amsterdam : J.M. Meulenhoff, 2008 - 255 p.
ISBN 902908152X

Blauwe haren, zwarte ogen begint met een reis naar Auschwitz. Het is het startpunt voor een tocht door de rijke cultuur van Sinti, Roma en gitano's, ook wel zigeuners genoemd. Ze zijn door de eeuwen heen vervolgd en als paria's van de maatschappij naar onherbergzame uithoeken verdreven. Ook vandaag de dag worden veel Roma geminacht en verguisd en wordt in stereotype beelden over hen geoordeeld. Maar hoe ziet hun cultuur er dan wel uit?

Cultureel scholings- en werkgelegenheidsproject Sinti / Stichting Sinti Werk, Gemeente Eindhoven . - Best : Stichting Sinti Werk/Eindhoven : Gemeente Eindhoven, 1998

Publicatie over het cultureel scholings- en werkgelegenheidsproject Sinti, de Sinti werden gemotiveerd omdat muziek een wezenlijk onderdeel uitmaakte van zowel het toeleidingstraject als van het 'werkervaringsgedeelte'.

1988 . - 237 p. : foto's, ill.

Met bijl.

ISBN 2-9502634-0-2

Da wollten wir frei sein! : Eine Sinti-Familie erzählt . - Weinheim [etc.] :

Beltz, 1983 . - 169 p. : foto's

ISBN 3-407-80642-6

Den Haag, zijn zigeuners en hun vervolging / Roel Wuite . - Den Haag : Warray,

1989 . - 55 p. : ill.

90-72477-02-2

Een gezicht achter cijfers : verhalen van woonwagenbewoners naar aanleiding van de monitor maatschappelijke en economische positie van woonwagenbewoners 2002 / Initiatiefgroep Woonwagenbewoners, Sinti en Roma . - Utrecht : STAB, 2002 . - 35 p.

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken

Uit onvrede met de 'Monitor maatschappelijke en economische positie

woonwagenbewoners, tweede meting, Cebeon 2e conceptrapport 30 januari 2002'

heeft de Initiatiefgroep Woonwagenbewoners, Sinti en Roma een aanvullend rapport

geschreven waarin woonwagenbewonders hun eigen ervaringen en wensen naar voren brengen.

Frederika : Het leven van een woonwagengeneratie tussen 1900 en 1945 / F.

Brummer . - Amsterdam : Pendoor, 1984 . - 127 p. : foto's

Met bijl.

ISBN 90-70707-06-3

Gedenken in Auschwitz : een reis van Sinti en Roma naar het voormalige Poolse concentratie- en vernietigingskamp . - 's-Hertogenbosch : Stichting Media PWN, 2006 . - 11 p.

Gypsies and Travellers : socio-cultural data, socio-political data Tsiganes et Voyageurs : données socio-culturelles, données socio-politiques / J.P. Liégeois

. - Strasbourg : Council of Europe/Council for cultural co-operation, 1987 . -

218 p.

Met bijl.

ISBN 92-871-0791-2 (engelse versie) ISBN 92-871-0790-4 (franse versie)

In Auschwitz vergast, bis heute verfolgt : Zur Situation der Roma (Zigeuner) in Deutschland und Europa . - Reinbek bei Hamburg : Rowohlt, 1979 . - 333 p.

Met bijl.

ISBN 3-499-14430-1

/ M. Kerff . - Leuven : Van Halewijck, 2000 . - 157 p. : foto's

Met lit.opg.

ISBN 9056172689

In dit boekje de verhalen van mensen die de mooie en minder mooie kanten van het woonwagengestaan aan den lijve hebben ervaren. Hun verhalen dreigen te verdwijnen omdat ze geen geschreven bronnen hebben. Dit boek werpt een blik in het leven van de voyageurs. De auteur luisterde naar tientallen getuigenissen en stelde vast dat de levenswijze van de voyageurs in de loop van de jaren sterk veranderd is, maar dat een aantal culturele eigenheden springlevend is, zelfs bij de jongere generatie. In zijn hart zegt elke voyageur nog steeds: 'Kom we zijn tebie!' (Bargoens voor: 'Kom, we zijn weg')

Laat de was maar hangen : voyageurs en zigeuners in de straat / D. Beersmans ..[et al.] . - Antwerpen ; Apeldoorn : Garant, 2002 . - 99 p.

Met bijl., bibliografie

ISBN 90-441-1311-9

Methodeboek over het werken met Voyageurs, Roma en Sinti in België voor hulpverleners en vrijwilligers. De eerste twee hoofdstukken behandelen de negatieve beeldvorming rond deze drie minderheidsgroepen en achtergrondinformatie over de nomadische cultuur. Vervolgens geven de auteurs een beeld van het leven van zigeuners aan de hand van de thema's: wonen, huishouden, onderwijs, godsdienst, gezondheid en opvoeding. In het vierde hoofdstuk wordt ingegaan op interculturele bemiddeling gevolgd door praktijkvoorbeelden in hoofdstuk vijf.

De langste weg : mijn leven in de woonwagen / P. Tauber . - Utrecht : SWP, 1988 . - 179 p.

ISBN: 90-6665-023-0

Me hum Sinthu : Ik ben Zigeuner : Gesprekken met Zigeuners over de vervolging in de periode '40-'45 en de jaren daarna / Jan Beckers . - 's-Gravenhage : Horus, 1980 . - 132 p. : ill.

Met lit.opg.

ISBN 90-70247-12-7

Johan 'Lolo' Grunholz, Stephanus 'Tatta' Hanstein, 'Crasa' Wagner, Adolf Frans Petalo en Albert 'Sekkeman' vertellen ieder hun aangrijpende, onthutsende verhaal van de moord op en de vervolging van een volk dat in deze maatschappij zijn bestaansrecht lijkt te hebben verloren.

de harde feiten over het lot van de Zigeuners tijdens de Duitse bezetting zullen het waarheidsgehalte van de 'officiële' publikaties over de vervolging en het aantal 'vermisten' zwaar aan de kaak stellen.

Aan de vijf gesprekken, die behalve de kwalijke gebeurtenissen tijdens de oorlogsperiode ook die van de tegenwoordige tijd betreffen, heeft samensteller Jan Beckers een helder historisch overzicht toegevoegd.

Mensen van de reis : woonwagengewoners en zigeuners in Nederland 1868-1995 / A. Cottaar, L. Lucassen, W. Willems . - Zwolle : Waanders, [z.j.] . - 160 p. : foto's

ISBN: 90-400-9727-5

Mijn strijd als Sinti-vrouw / M. Leimbergen . - Den Dungen : Daja, 2001 . - 286 p.

ISBN 90-73180-82-1

Dit boek is door Maria Leimbergen geschreven om de maatschappij een betere kijk te kunnen geven in het ware zigeunerleven. Dit verhaal gaat uitsluitend over Belgische zigeuners: Manouchen, ook wel Sinti genoemd. Het gaat over de Sinti-cultuur en vooral ook over de strijd van Maria Leimbergen om een legaal terrein te krijgen. Ze wil met dit boek ook afrekenen met vooroordelen, discriminatie en racisme.

Mijn wieg stond in een woonwagen : tien portretten / M. Spanjer . - Utrecht : Forum, 2002 . - 87 p. : ill.

ISBN 90-5714-116-7

In het publieke debat worden de woonwagenbewoners weinig gehoord en de media berichten over deze groep Nederlanders meestal in negatieve zin. Marjanke Spanjer liet 10 mensen aan het woord wier wieg in een woonwagen stond. De geïnterviewden vertellen over hun jeugd, hun bezigheden, de gewoontes van hun familie en hun verhouding tot de 'burgers'. Dat levert kleurrijke verhalen op waaruit één ding zeker blijkt: de standaard woonwagenbewoner, zoals die dikwijls naar voren komt in de media, bestaat niet.

Monitor maatschappelijke en economische positie woonwagenbewoners : tweede meting / Cebeon (Centrum beleidsadviseurend onderzoek) . - Amsterdam : Cebeon, 2002 . - 72 p. : tab

Met bijl.

Rapportage van de tweede meting van de monitor " economische en maatschappelijke positie van woonwagenbewoners". Aanleiding voor deze vierjaarlijkse monitor vormde de in juni 1994 verschenen evaluatie van het woonwagenbeleid sinds 1975. Doel van de monitor is om de ontwikkeling van een aantal aspecten van de positie van woonwagenbewoners te volgen. Bij de eerste meting, aangeduid als 'nulmeting', is een stand opgemaakt. Bij de tweede meting is de actuele stand opgemaakt en nagegaan in hoeverre er sprake is van positieve op negatieve ontwikkelingen sinds de nulmeting.

Monitor woonwagenbewoners : economische en maatschappelijke positie : eindrapport / Cebeon (Centrum beleidsadviseurend onderzoek bv) . - Amsterdam : Cebeon, 1997 . - 94 p. : tab.

Met bijl.

De Nederlandse zigeuners : een vooronderzoek naar hun maatschappelijke positie / J. Overbekking, R. Geerts . - [s.l.] : Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, 1984 . - 103 p.

Met lit. opg.

: A'dams woonwagenwerk De Rolleman . - 76 p. : foto's
Met bijl.

Rom=mens : zigeuners in Nederland van de 15e eeuw tot heden / red.: J.
Hoogwoud, D. Hondius, F. Alleweldt . - [s.l.] : Vereniging Lau Mazirel, 1986 .
- 34 p.
Brochure bij een tentoonstelling over de geschiedenis van zigeuners.

Roma in Nederland: waar liggen de kansen? ; verslag van de conferentie 27 mei
1997 / Gemeente Nieuwegein, afd. welzijnszaken; Vereniging Lau Mazirel . -
Nieuwegein [etc.] : Gemeente Nieuwegein, 1997 . - 43 p.
Met deelnemerslijst

Sinti und Roma : im ehemaligen KZ Bergen-Belsen am 27. Oktober 1979 / Selma
Steinmetz, Oskar Rose . - Göttingen : Gesellschaft für bedrohte Völker, 1980 .
- 192 p.
Met ill.
ISBN 3-9222197-04-3

Sinti und Roma : die Vernichtung eines Volkes im NS-Staat / D. Kenrick, G.
Puxon . - Göttingen : Gesellschaft für bedrohte Völker, 1981 . - 192 p. :
foto's . - (Reihe Pogrom)
Oorspr. titel: The destiny of Europese gypsies. - Met bijl.
ISBN 3-922197-08-6

Stimulans : onderwijsondersteuning voor woonwagenjongeren / Marlijn Gelsing . -
Arnhem/Nijmegen : Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, 1998 . - 39 p.
Afstudeerscriptie, bijl.

Terug naar Auschwitz : een gedenkwaardige reis van Nederlandse Sinti en Roma /
P. Hovens ...[et al.] . - Utrecht : Forum, 2002 . - 59 p.
Met lit.opg.
ISBN 90-5714-115-9

Fotoboek, met impressies van de reis van veertig Sinti en Roma naar
Auschwitz-Birkenau om daar de internationale herdenking op 2 augustus 2000 bij
te wonen en de nodige achtergrondinformatie.

Unter Hexern und Zauberern : die geheimen Traditionen der Zigeuner / P. Derlon
. - Basel : Sphinx, 1980 . - 222 p. : foto's, ill.
Oorspr. titel: Traditions occultes des Gitans
ISBN 3-85914-134-1

Martinus Nijhoff, 1979 . - 189 p. - (Monografieën ; nr. 13)

Met bijl., reg.

ISBN 90-247-2201-2

Een volk op doortocht : zigeuners tijdens de Tweede Wereldoorlog / J. Yoors . -

Amsterdam : Meulenhoff, 1981 . - 231 p.

Oorspr. titel: *Crossing* : a journal of survival and resistance in World War II

ISBN: 90-290-1214-5

Waar hebben we het aan verdiend? : ervaringen van mensen uit een woonwagen . -

Aduard : Het Werkhuis, 1981 . - 153 p.

In dit boekje hebben woonwagenbewoners zelf hun gevoelens en ervaringen verteld. Thema's: vroeger ; kermis ; beleid ; oorlog ; discriminatie ; werk ; woonwagenvrouwen ; van een huis in een wagen ; toekomst.

What's the Romani language? / P. Bakker ... [et.al.] . - Hertfordshire : Centre de recherches tsiganes; University of Hertfordshire Press, 2000 . - 140 p. -

(Interface collection)

ISBN 1902806069

De Romani taal vindt zijn oorsprong in India. De eerste Romani-sprekenden kwamen in de late Middeleeuwen naar Europa. Heden ten dage wordt de taal gesproken in Europa, Amerika en Australië. Het is waarschijnlijk de enige taal die in alle landen van Europa wordt gesproken.

Dit boek gaat over de Romani-taal, zijn oorsprong, huidig gebruik en status, het begin van literatuur en film en de manier waarop kinderen de taal leren en nog veel meer.

In het boek een lijst met aanvullende literatuur en interessante web-sites.

Wij Zigeuners / J. Yoors . - Amsterdam : Karnak, [z.j.] . - 268 p. : foto's

Oorspr. titel: *The Gypsies*

ISBN: 90-6350-013-0

Het wilde vuur : Sinti & Roma aan het woord ; verhalen vanaf WO II tot heden / samengest. door M. Meijer . - Hoogmade : De Sirenen, 2004 . - 191 p. : ill.

Met lit. opg.

ISBN 90-807998-1-5

Verhalen van Sinti en Roma zelf over hun leven, tradities en toekomstverwachtingen.

Wonen in een huis op wielen . - Gent : Vlaams Overlegorgaan Woonwagenwerken . - 25 p.

Met bijln.

G. Sengers . - [s.l.] : Provincie Noord-Brabant, 1979 . - 40 p. : foto's
Uitgave in het kader van de manifestatie "Wonen in een wagen, waarom niet?"

Wonen in een wagen, vroeger en nu / Het Werkhuis . - Aduard : Het Werkhuis . - 87 p.

Woonwagengewoners : burgers in de risicomaatschappij / S. Khonraad . - Utrecht : Jan van Arkel, 2000 . - 282 p.

Met lit. opg.

ISBN: 90-6224-443-2

In dit boek staat de vraag centraal waarom woonwagengewoners, na meer dan een halve eeuw intensieve overheidsbemoediging, steeds verder in de marge van de samenleving zijn geraakt.

Woonwagengewoners en zigeuners in Nederland / A. Cottaar, L. Lucassen, W. Willems . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 1997 . - 106 p. : ill. - (Bouwstenen voor intercultureel onderwijs)

Met lit.opg.

ISBN 90-71845-44-3

Deze publikatie is bedoeld als achtergrondinformatie voor docenten die in het kader van hun lessen maatschappijleer en geschiedenis aandacht willen besteden aan het verblijf van woonwagengewoners en zigeuners in Nederland. Daarnaast is het geschikt voor zelfstandig gebruik door leerlingen, bijvoorbeeld ten behoeve van scripties.

Woonwagengewoners in de regio Breda over wonen, arbeid en onderwijs / I.

Busink, S. Khonraad . - Utrecht : Universiteit Utrecht, 1995 . - 78 p.

Met lit.

ISBN 90-5187-208-9

Woonwagengewoners, Sinti en Roma . - In: Scoop, jrg. (2002), nr. 3

Themanummer

Themanummer van Scoop over het woonwagewerk in Noord-Brabant met speciale aandacht voor Roma en Sinti

Woonwagengeneren : een oriënterend onderzoek naar hun maatschappelijke positie / J. Overbekking . - Nijmegen : OABG, 1989 . - 64 p.

Met lit.opg.

Woonwagenvolk / L. Mazirel / L. de Goei . - Amsterdam : Van Gennep, 1986 . - 118 p. - (Kritiese Bibliotheek)

Met lit. opg.

ISBN: 90-6012-708-0

Zigeuner : Porträt einer Randgruppe / E. Wüpper / G. Schwab . - Luzern [etc.] :
Bucher, 1979 . - 135 p. : foto's - (Bucher report 5)

Met lit. opg.

ISBN 3-7658-0290-5

Zigeuner : Roma, Sinti, Gitanos, Gypsies zwischen Verfolgung und Romantisierung
; Katalog zur Ausstellung "Zigeuner zwischen Romantisierung und
Verfolgung-Roma, Sinti, Manus, Calé in Europa" des Hamburgischen Museums für
Völkerkunde / R. Vossen . - Frankfurt/M [etc.] : Ullstein, 1983 . - 351 p. :
foto's - (Ullstein Sachbuch nr. 34135)

Met bijl.

ISBN 3-548-34135-7

Zigeuner und Zigeunerwissenschaft : ein Beitrag zur Grundlagenforschung und
Dokumentation des Völkermords im "Dritten Reich" / J.S. Hohmann . -
Marburg/Lahn : Guttandin und Hoppe, 1980 . - 262 p. - (Reihe Metro ; Bd. 6)
ISBN 3-922140-05-X

Zigeuner zwischen Verfolgung und Integration : Geschichte, Lebensbedingungen
und Eingliederungsversuche / G. von Soest . - Weinheim [etc.] : Beltz, 1980 . -
168 p.

ISBN 3-407-55518-0

De zigeuners / Toby Houdijk . - [s.n.] : Ety Hillesum College . - 12 p.
Afstudeerscriptie

Zigeuners : bestaan aan grenzen ; Plaatsbepaling & reader / P. Bos ...[et.al.]
. - [s.l.] : Vereniging de samenwerkende landelijke pedagogische centra . - 171
p.

Zigeuners in ons midden ; De karavaan trekt verder, een spoor blijft achter /
G. Deraeck . - Budel : Damon, 2001 . - 128 p.

Met lit.opg.

ISBN 9055732060

In dit werk wordt uitvoerig de huidige situatie van de diverse Zigeunergroepen
besproken. De auteur betreft hierbij zowel de positie van en voorzieningen voor
de sinds lang 'ingezet' Zigeuners (Sinti, Roms, Manoesjen) in België en
Nederland als de Roma uit Centraal- en Oost-Europa die de laatste tijd als
nieuwkomers-vluchtelingen in West-Europa een nieuw 'onderkomen' zoeken.

Zigeuners: Sinti en Roma onder het hakenkruis / Lydia Chaogoli. - Antwerpen : Uitgeverij EPO,
2008

ISBN 9064454949

Historische getuigenis over het lot van de Sinti en Roma in Europa in de nazitijd, van 1933 tot

1945. Het zogenaamde 'zigeuner'-volk werd, op dezelfde manier als het Joodse volk, vervolgd omdat het volgens de nazi-ideologie niet tot het Germaanse ras behoorde. De lijdensweg van de Sinti en de Roma is echter nauwelijks bekend.

Zorgen van woonwagenbewoners / I. Busink, S. Kohnraad . - Utrecht : Universiteit Utrecht, Vakgroep Algemene Sociale Wetenschappen . - 44 p. ISBN 90-800851-1-1

Zwischen Liebe und Hass : ein Zigeunerleben / Ph. Franz . - Freiburg [etc.] : Herder, 1985 . - 93 p. ISBN3-451-20398-7

Lesmateriaal

Informatie- en leermiddelenpakket buitenlandse zigeuners : handleiding / samenst. P. Bosch ; Bijdr. J. Wolthuis ... [et al.] . - 's-Hertogenbosch : Vereniging de Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC), 1986 . - 93 p. : schema's, tabn., tekn.

Deze publikatie geeft allereerst algemene achtergrondinformatie over buitenlandse zigeuners in Nederland. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van materiaal, zowel bestemd voor de leerling als voor de leerkracht. Van het materiaal wordt vervolgens gespecificeerde informatie gegeven met betrekking tot inhoud, doelstellingen, kwaliteit, hoofdthema's en doelgroep. Tenslotte worden er een aantal suggesties gedaan voor het uitwerken van bepaalde thema's in de klas.

Leren, zo gek nog niet : begeleidingsmateriaal / Vereniging de Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC) . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 19? . - 10 p. Met lit.opg.

Rondom de woonwagen : een lessenreeks voor de bovenbouw van het lager onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs / samenst. M. de Bijl ...[et al.] ; ill. A. de Wolf . - 's-Hertogenbosch : Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC), 1983 . - 208 p. : ill.

Met werkbladen, lit. opg., bijln.

Dit project bestaat uit 3 delen en wil kinderen kennis laten maken met de achtergronden en de leefsituatie van woonwagenbewoners. Deel 1 'Van vroeger naar nu' gaat in op de geschiedenis van de woonwagenbewoner van 1600 tot heden. In het tweede deel 'Van huizen en wagens' komen de verschillende vormen van wonen aan de orde, waarbij vooral aandacht wordt besteed aan de woonwagen als woonvorm. Deel 3 'Uit het leven van een woonwagenbewoner' benadert het meest de levenswijze en het karakter van de woonwagenbewoner. Gepoogd is vooral die factoren van het leven voor het voetlicht te brengen die kinderen bezig houden en boeien.

Zigeuners : een informatiepakket voor een werkstuk of spreekbeurt / A. Bruls, H. de Ridder . - Nijmegen : Centrum voor Mondiaal Onderwijs (CMO), 2004 . - IV, 28 p., ill.

Informatiepakket voor de bovenbouw van het basisonderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs. Aan de orde komen de geschiedenis van de zigeuners in Europa, wat zijn zigeuners, mensenrechten en cultuur.

Artikelen

De glazen bol is leeg! : woonwagen- en zigeunerkinderen ten onder in achterstandenbeleid / A. Cox . - In: Toon, jrg. 6 (2003) nr. 8 (oktober), p. 8-11

De afgelopen decennia is via de inzet van consultants en gerichte ondersteuningsprogramma's veel energie gestoken in de bevordering van de deelname van woonwagen- en zigeunerkinderen aan het (regulier) primair onderwijs. En niet zonder resultaat. Toch dreigen deze kwetsbare resultaten tenietgedaan te worden door de voortschrijdende individualisering binnen onze samenleving, de versnippering van middelen en aandacht voor deze doelgroep binnen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en een ontbrekend overheidsbeleid ten aanzien van woonwagengewoners en zigeuners. In een gesprek met Wim Brouns, voormalig directeur van een Sinti-school en schoolbegeleider in de Westelijke Mijnstreek wordt hier verder op ingegaan.

Huiswerk in de woonwagen / J. Simons . - In: Van 12 tot 18, jrg. (2003) nr. 8 (september), p. 28-29

Zodra een woonwagenkind de stap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs maakt, zal het in de meeste gevallen voor het eerst serieus met huiswerk geconfronteerd worden. Daarbij kunnen ze vaak wel ondersteuning gebruiken van de school. Een succesvolle huiswerkbegeleiding begint met een gesprek met leerlingen en ouders over de mogelijke problemen bij het maken van huiswerk. In Groningen kregen brugklassers onder de noemer 'huiswerkbegeleiding' de mogelijkheid om elke woensdagmiddag op hun oude school individuele ondersteuning te krijgen. De opkomst was groot en bleef stabiel.

Met een mentor bof je : project 'School's cool' voorkomt schooluitval bij risicoleerlingen / M. Atsma . - In: Het Onderwijsblad, (2002) nr. 16 (21 september), p. 30-32

'School's cool' richt zich op leerlingen die bij de overstap van basisschool naar het voortgezet onderwijs in moeilijkheden komen. Het project is vijf jaar geleden gestart en is voor zowel allochtone als autochtone risicokinderen.

Het wagenwiel ligt in de voortuin / J. Groen . - In: De Volkskrant, 11 oktober 2004 Artikel naar aanleiding van het verschijnen van de " Monitor Racisme en extreem rechts: Roma en Sinti" van de Anne Frankstichting. Aan het woord komen Lalla Weiss, Gjunler Abdula (voorzitter Landelijke Stichting Roma Emancipatie), Amet Jasar en Bianca Wagner. Zij zijn van mening dat het mogelijk en noodzakelijk is

om te integreren in de Nederlandse samenleving, zonder de eigen cultuur te verloochenen. Onderwijs en werk zijn daarvoor heel belangrijk.

Zigeunernummer . - Deventer : Ankh-Hermes, 1984 . - In: Prana : tijdschrift voor geestelijke verruiming en randgebieden der wetenschappen, (1984) nr. 35 (voorjaar) . - 96 p. : foto's, ill.

Jeugdboeken / romans

Branko / Milena Magnani. – Amsterdam : De Bezige Bij, 2008. 191 p.

ISBN 9023428994

Roman over de waarde van tradities en de kracht van verbeelding Zevenmaal wordt de Hongaarse zigeuner Branko Hrabal in zijn borst gestoken, maar hij wil nog niet sterven niet voordat hij zijn verhaal heeft verteld. Enkele maanden eerder is hij met zijn vrachtwagen aangekomen in een Romakamp en heeft hij tien mysterieuze kisten uitgeladen. De kisten vertellen de geschiedenis van Branko's voorouders, die rondtrokken met hun beroemde circus tot ze tijdens de Tweede Wereldoorlog werden verraden..

Duizend jaar onderweg / Els de Groen . - Baarn : Uitgeverij de Fontein, 2000 .

- 126 p.

Met woordenlijst

ISBN 90-261-1578-4

'Duizend jaar onderweg' is een kennismaking met een volk dat veel achter de rug heeft. Het boek is belangrijk voor Roma én niet-Roma, omdat het zuiver en helder is en het de Roma-cultuur op een eerlijke manier in beeld brengt.

De twee hoofdrolspelers zijn Esma en Adnam, die verliefd op elkaar worden. Beiden krijgen te maken met de tradities, normen en waarden die zo belangrijk zijn voor de zigeuner cultuur. Met alle gevolgen van dien. Esma en Adnam weigeren nog langer als tweederangsburgers aan de rand van de samenleving te staan. Zij gaan op zoek naar een betere toekomst voor henzelf. Dat is de kern van dit boek.

Els de Groen weet de filosofie en de tragiek van de Roma in dit boek goed te beschrijven.

En ze trokken er samen op uit...: een ontdekkingsreis van twee

woonwagenkinderen / I. Bijnsdorp, J. Poort-van Eden . - Utrecht ; Stichting Woonwagenwerk, 1981 . - ill.

Beeldverhaal

Opgejaagd / Lydia Rood . – Amsterdam : Leopold, 2009. 170. p.

ISBN 9025855113

Maira woont met haar hele familie in een wagen. Het zwervend bestaan is niet gemakkelijk, en de Duitse maatregelen tegen hun volk worden steeds harder. Op een ochtend worden Maira en haar ouders door de politie uit hun bed gehaald. Ze moeten naar Westerbork en later naar Auschwitz. Om te werken, zeggen de Duitsers.

Op weg naar de trein is er plotseling een man die Maira het bos in duwt. 'Weg jij! Rennen en niet omkijken!' Maar Maira kijkt wel. Zal ze haar familie ooit terugzien?

Ruiters in de nacht / F. de Cesco. – Antwerpen : Facet, 2002

ISBN 90-5016-344-0

De 12-jarige Felipe woont bij zijn vader in Spanje, waar hij een zigeunermeisje met een paard ontmoet dat hem helpt zijn lot te accepteren.

Opgejaagd / Lydia Rood. – Amsterdam : Leopold, 2009

ISBN 978 90 258 5511 6

Maira hoort bij de Sinti, die 'zigeuners' worden genoemd. De Duitse maatregelen tegen haar volk worden steeds harder en op een dag worden zij en haar ouders uit hun bed gehaald. Op het perron staat een trein klaar die hen naar Auschwitz zal brengen. En dan is daar opeens een man die Maira het bos in duwt. 'Weg jij! Rennen en niet omkijken!'

Sla een spijker in mijn hart : roemeense roman na de revolutie / M. Meester . -

Amsterdam : Uitgeverij Balans, 2006 . - 335 p.

90-5018-767-6

Auteur geeft een indringend portret van de Roma-gemeenschap in Roemenie, gebaseerd op haar ervaringen tijdens verschillende (langdurige) bezoeken aan het land.

De verdwaalde nomade / M. Meester. - Amsterdam : Meulenhoff, 2000. - 203 p.

ISBN 90-290-6757-8

In het eerste deel van dit boek keren de schrijfster en haar reisgenoot terug naar Roemenië, naar de zigeuners waar ze tijdens een eerdere reis een tijd verbleven. Om oude bekenden te bezoeken, maar ook om te kijken wat er terecht is gekomen van de deels door henzelf georganiseerde hulp voor enkele straatarme Roemeense zigeunergemeenschappen. Het conflict tussen zigeuners en hun omgeving, tussen de nomade en de gevestigde maatschappij, is ongeveer zo oud als de mensheid, ook al hebben de meeste zigeuners het trekken opgegeven. De zigeuners in het eerste deel van het boek blijken inderdaad een heel andere verhouding tot organisatievormen en bezit te hebben dan de gevestigde westerlingen. De schrijfster weet de mensen die zij ontmoet, in al hun aandoenlijkheid of met al hun onhebbelijkheden mooi te portretteren.

Zingende violen : zigeunersprookjes / M. Voriskova . - Deventer : Ankh-Hermes,

1984 . - 192 p. : ill.

90-202-0054-2

Audio visueel materiaal

Aap noot mies [dvd] / B. Entrop . - Breda : SOL Filmproducties, 2007 . - 1 dvd

: 25 minuten : kleur

Nena is eenentwintig en heeft besloten terug te gaan naar school om te leren lezen en schrijven. Heidy volgt een opleiding en loopt stage bij een jongerencentrum. Beide tonen zij op een verschillende manier hoe Sinti en Roma denken over onderwijs, waarbij ook de invloed van thuis duidelijk wordt.

Baanbrekend [dvd] . - Eindhoven : Omroep Brabant, 2005 . - 1 dvd - (Baanbrekend : afl. 18 (5 januari 2005))

Uitzending van Baanbrekend waarin een jonge Sinti wordt gevolgd die een mbo-opleiding voor werkplaatsassistent metselen volgt. De jongen wordt intensief begeleid door re-integratiebureau Pluspunt in Eindhoven.

Eigen baas [dvd] / B. Entrop . - Breda : SOL Filmproducties, 2007 . - 1 dvd : 25 min. : kleur

Andreas heeft met ondersteuning een garagebedrijf gestart en vertelt waar hij allemaal tegenaan is gelopen en welke hindernissen hij heeft moeten overwinnen. Nadine werkt als klasse-assistent en helpt Sinti kinderen met een taal- en rekenachterstand.

I soeni : de droom [dvd + cd] / C. Goeijers . - Amsterdam : Jura

Filmproducties, 2003 . - 1 dvd (76 min.) : kleur 1 cd (Awah, Marie Kamlie Dei)

I soeni vertelt het verhaal van Reinard Dewus die, als zanger Rein Mercha, een volksheld is van vele Sinti-zigeuners. Hij zingt in zijn eigen taal, het Romanes, liederen over de liefde en over de geschiedenis van zijn volk. De film is een muzikaal avontuur over dromen en verlangens van de verdwijnende Sinti-cultuur in Nederland en laat daarnaast de spanning zien die het leven tussen twee werelden oproept. Een voorbeeld hiervan is het feit dat hij zijn dochter thuis houdt van school, omdat hij de school geen veilige omgeving vindt voor haar.

Integratie zigeuners : Roma en Sinti [cd] : radioprogramma De Ochtenden, 18 augustus 2005 . - Hilversum : EO, 2005 . - 3 cd's 180 min

Opname van het radioprogramma " De Ochtenden" van 18 augustus 2005 over de integratie van Roma en Sinti in Nederland met als gasten Lalla Weiss en Leo Lucassen. In het eerste uur aandacht voor de geschiedenis van de integratie van Roma en Sinti in Nederland, in het tweede uur de positie van Roma en Sinti in andere Europese landen en in het laatste uur het hier en nu en de toekomstverwachtingen.

Latcho drom: Tony Gatliff, 1993

Latcho drom (goede reis) de 2de film van Roma-regisseur Tony Gatlif.

Latcho drom is een muzikale documentaire zonder dialogen die de voortdurende trektocht laat zien van de Roma: van India, via Egypte en Turkije naar Europa. In elk van de landen die aangedaan wordt laat Gatlif een lied vaak met een dans zien.

<http://www.cinema.nl/films/488813/latcho-drom>

Leren zo gek nog niet [dvd] / Vereniging de samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC) . - Utrecht : SFW, 1984 . - 1 dvd 33 min.

Kopie op dvd van de oorspr. video uit 1984 door Nederlands Instituut voor beeld en geluid (2005)

Vrijwel elk woonwagenkind gaat naar de lagere school, maar het voortgezet

onderwijs ligt nog te ver weg. Voor woonwagenkinderen bestaat een speciale vorm van symbiose-onderwijs: hierbij gaan kinderen van een woonwagencentrumschool voor een aantal dagdelen per week met hun onderwijzer naar een school voor voortgezet onderwijs, meestal Its of lhno. De lessen zijn hier praktisch gericht en sluiten aan bij de belangstellingswereld van woonwagenkinderen. Tenslotte een indruk van enkele vormen van voortgezet onderwijs en de visie van enige woonwagenkinderen en ouders.

Leren zo gek nog niet, 22 jaar later [dvd] / KPC Groep . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, 2006 . - 1 dvd

DVD gemaakt t.g.v. 20 jaar OWWZ waarin twee jongeren terugblikken op hun leerloopbaan en vertellen wat zij hun kinderen zouden willen meegeven over onderwijs en leren in de toekomst. Een van de jongeren is ook geportretteerd op de video " Leren zo gek nog niet" van 1984.

Porajmos Erik Fusco , 2008 (ook als dvd)

Een vertederende blik op de belevingswereld van een tiener tussen twee culturen. De 16-jarige Maira maakt vooral graag lol met vriendinnen. Tot ze op een dag mee mag naar Auschwitz. Wat betekent herdenken voor een Nederlands Sinto-meisje?

Regie, Scenario: Erik Fusco

<http://www.fuscofilms.nl/Porajmos.html>

School is voor ons als een geboorte van een nieuwe dag : ein Film über Roma- und Sinti-Kinder in der Schule [video] . - Hamburg ; Ifi, 1998 . - 1 videocassette [vhs] (...min)

Sinti, Roma & Gadje : Nederland en zijn zigeuners [video] / H. Stam

Documentaire die aan de hand van interviews met zigeuners, politici en ambtenaren en met gebruikmaking van uniek archiefmateriaal een verhelderend beeld geeft van de vaak wankel verstandhouding tussen de zigeuners en de Nederlandse overheid.

Van de wagen...naar school ; 4-delige radioserie van de RVU over onderwijskansen voor woonwagenkinderen / RVU . - 1 audiocassette

De witte raaf : een Sinti, zigeuner, ontdekkingsreis met Lalla Weiss [dvd] / B.

Entrop . - Breda : SOL Filmproducties, 2004 . - 1 dvd (70 min.) : kleur

Portret van Lalla Weiss, woordvoerster van de Landelijke Sinti en Roma Organisatie, die een jaar lang gevolgd wordt in haar privé-leven en haar strijd voor een betere toekomst voor de kinderen van Roma en Sinti. Uitgebreid vertelt ze over de geschiedenis, de rol van dxe muziek, de rolpatronen en de tradities.

Wonen in een Wagen en Leren op School [video] / KPC Groep . - 's-Hertogenbosch : KPC Groep, ...? . - 1 videocassette, 11 min.

Behoort bij de uitgaven *Wonen in een wagen en Leren op school*

Woonwagenbewoners [dvd] . - Eindhoven : Omroep Brabant, 2006 . - 1 dvd : 25 min. : kleur - (Olifantendoders : aflevering 11, februari 2006)

Aflevering van het programma Olifantendoders waarin twee jonge verslaggevers verschillende woonwagenkampen bezoeken om te kijken wat er waar is van de vooroordelen die er zijn over woonwagenbewoners.

Zigeuners : [video] . - Eindhoven : Omroep Brabant, 2004 . - 1 videocassette : 30 min. : kleur - (Wandeling : afl. 216 (25 mei 2004))

In deze aflevering van de "Wandeling", een programma van Omroep Brabant, gaan de presentatoren naar Het Alziend Oog in de St. Jan in 's-Hertogenbosch. Voor zigeuners gaat een beschermende kracht uit van dat oog: ze staan onder bescherming van God die hen op hun pad volgt. Vervolgens bezoeken zij de Landelijke Sinti organisatie (LSO) in Best en tenslotte maken ze kennis met de Paul Schafer Gipsy Band.

Zigeunerspel [video] 50 minuten

Zigeunerspel, documentaire over de Roma-kwestie in de provincie Utrecht (gemeente Driebergen), waar een aantal Roma een bedrag van f 600.000,- kregen om zich elders te vestigen